Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

OVERZICHT
NATUURVISIES PROVINCIES

Lerend vermogen provincies
RVO.nl Utrecht - versie 28 mei 2018

Groningen

Schop in de grond voor nieuwe natuur
- Herijking EHS en de hoofdopgaven
- Verwerven van gronden
- Verbeteren milieukwaliteit in natuurgebieden: verdroging, verzuring, vermesting

Verbinden van robuuste natuur met waardevolle gebieden buiten de EHS
- Voortzetten successen weide- en akkervogels
- Biodiversiteit vanuit Europees perspectief
- Groene en blauwe linten in het landschap

De boer is troef

Natuur en landschap gezond, mooi en toegankelijk houden
- Oog voor rendement van beheer
- Slim aan de slag met beheer buiten EHS
- Volgen en leren van ontwikkelingen in de natuur

Een herkenbaar Gronings landschap

Friesland

Verbetering kwaliteit van leefgebieden; werken aan een robuuste natuur
- Aan de randvoorwaarde van een gezonde fysieke leefomgeving (goede en voldoende kwaliteit van water, bodem en lucht) wordt voldaan
- NNN is afgerond, planologisch beschermd, robuust en heeft met name in Natura 2000/Pas gebieden een duurzame kwaliteit
- In Natura 2000/PAS gebieden is herstelbeheer uitgevoerd en milieucondities (waterhuishouding, stikstofneerslag) is op orde
- Via ANLb wordt een impuls gegeven aan de vier leefgebieden van soorten in het agrarisch gebied
- Soorten van het open grasland (weidevogels) zijn extra geholpen
- Natuurterreinen buiten de NNN dragen optimaal bij aan de natuuropgave
- In samenwerking met de Menskip wordt buiten het NNN en de ANLb leefgebieden gewerkt aan de aanpak ‘overige soorten van Fries belang’ via bijvoorbeeld de aanpak van gidssoorten, of via natuur in de stad of via een insectenherstelplan

Versterken natuur en maatschappij
- Versterkte samenwerking met inwoners van Fryslân aan de natuur en een grotere betrokkenheid (betere beleefbaarheid van de natuur, meer groene vrijwilligers, sterkere verbinding tussen het bebouwd en het landelijk gebied)

Versterken natuur en economie
- Versterkte relatie tussen natuur en de diverse economische sectoren (transitie naar natuurinclusieve landbouw, recreatie ondernemen met natuur, groene bedrijventerreinen, relatie met klimaatverandering)

Natuur in balans
- Natuur moet de bewoners van Fryslân een positief gevoel opleveren (balans tussen beschermen en beheren in relatie tot schade en overlast; preventie van overlast en pragmatische invulling wettelijke taken)

Overijssel

Natuur dichterbij mensen brengen
- Overijsselaars weten en voelen: ik heb groen nodig (via communicatie vergroten van bewustzijn van Overijsselse natuur in dagelijkse activiteiten; Kennis goed ontsluiten en toepasbaar maken; Meer aandacht voor groenbeleving in het onderwijs)
- Meer gebruik en beleving van natuur (Waarderen en benutten bestaande ambassadeurs van Overijsselse natuur; Organiseren van intense natuurervaringen)
- Meer bruikbaar groen in en nabij steden en dorpen (samenwerking stimuleren tussen buurtinitiatieven / gemeenten / woningcorporaties / hoveniers; Uitbouwen van Groene Lopers; De betekenis van groen als vanzelfsprekend onderdeel van beleidskeuzes; ‘Probleemplekken’ klimaatstress aanpakken met groen en blauw; Vergroenen van bestaande bedrijventerreinen)
- Meer kinderen in aanraking met groen (‘Alle’ Overijsselse schoolpleinen groen in 2025; Stimuleren van meer speelnatuur)

Economie en natuur meer verbinden
- Meer bewustzijn van en kennis over de economische waarde van natuur (via ambassadeurs het bewustzijn over de economische waarde van natuur vergroten; provinciaal beeld ontwikkelen van de relatie economie en natuur; Overijsselse sectoren uitdagen: plan de campagne maken)
- Natuurinclusieve economie: versterken natuur via economische ontwikkelingen (stip aan de horizon: economische ontwikkelingen dragen vrijwillig bij aan de natuur; vereenvoudiging natuurcompensatie; tijdelijk beschikbare gronden inzetten voor natuur en via beheer de natuur in ‘randen’ versterken)
- Bevorderen natuurinclusief ontwerpen, bouwen en werken-beheren (natuurinclusief werken stimuleren in de bouw/infra via onder meer natuurinclusief aanbesteden)
- Stimuleren natuur- en landschapsinclusieve landbouw (beter benutten van natuurlijk kapitaal; pilots Dairyland Stewardship Counsil stimuleren; pilots ‘natuur- en landschapsinclusief’ produceren en consumeren stimuleren; bewustzijn vergroten bij producent en consument; Europees landbouwbeleid beïnvloeden; kennis vergroten bij agrariërs over landschapsinclusieve bedrijfsvoering)
- Economie-inclusieve natuur: benutten economische kansen (branding van het unieke karakter van Overijssel voor de recreatiesector en natuur; grondstoffen uit de natuur beter benutten)
- Minder spanning tussen natuur en economie (faciliteren van kennisnetwerken; ontwikkelen van experimenteerruimte; jongeren betrekken bij natuurlijke economie)

Mens en landschap verbinden
- De verbinding met landschap versterken (verbinding met landschap versterken via sport; via zorg; via werk; via vrijwilligers)
- Provinciale ambitie voor landschap uitwerken op gebiedsniveau (Inwoners en deskundigen brengen samen opgaven in beeld; Opstellen landschapsbiografieën)
- Afspraken over bescherming (kennisuitwisseling om bescherming te borgen)
- Langjarige afspraken over ontwikkeling en beheer (afspraken met collectieven van inwoners en/of agrariërs; opstellen gebiedsaanbod voor gesprek over overheidsfinanciering)
- Nieuwe vormen zoeken voor financiering (taskforce verkent nieuwe vormen van financiering)
- Afspraken maken over monitoring (inrichten van een provinciaal landschapsobservatorium)
- Balans tussen lusten en lasten (koppelen nieuw aanbod ondersteuning beheer, aan vraag van eigenaren)

Robuuste en flexibele condities voor wilde plant- en diersoorten
- Gerichte maatregelen om leefgebieden en populaties te versterken in balans met menselijk gebruik (focus op soorten waarvoor het leefgebied in Overijssel cruciaal is; condities leefgebieden op orde brengen: veel variatie; populaties in balans brengen)
- Verbeteren van leefomstandigheden soorten door kennisdeling (kennis ontsluiten en toepassen)
- Overijsselse soorten geven gezicht aan de natuur (icoonsoorten Overijssel benoemen; communiceren over soorten
- Proactief ruimtelijke ontwikkelingen en natuur combineren (stimuleren soortenmanagementplannen bij gebiedsontwikkelingen)

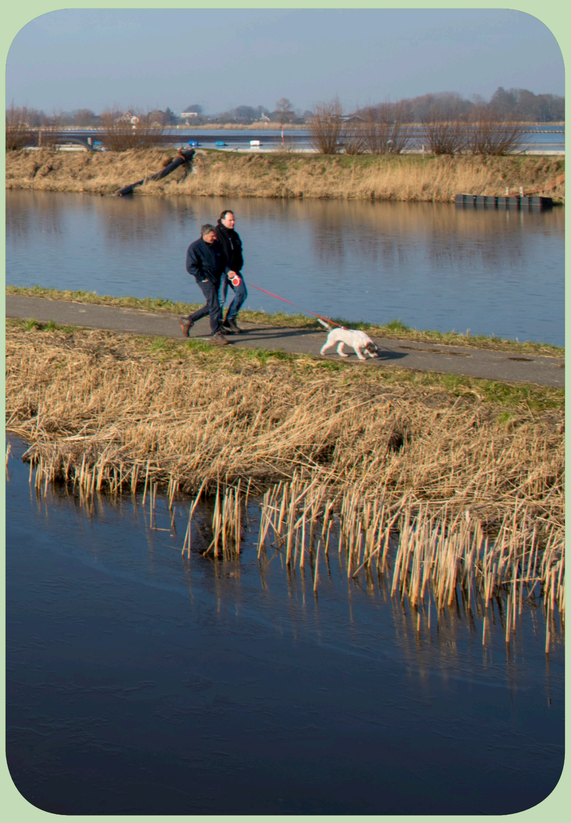

Drenthe

Robuust & Vitaal
- Voortzetten beleid
- Drents natuurnetwerk
- Doelen natuur & landschap
- Leefgebieden & soorten
- Milieuomstandigheden
- Grotere eenheden

Beleven & benutten
- Beleving
- Landbouw
- Andere sectoren

Aan het werk
- Provincie (mensen, kennis, middelen)
- Natuurorganisaties en particuliere natuurbeheerders (o.a. samenwerking, vrijwilligers, burgerparticipatie)
- Gemeenten (o.a. bevorderen maatschappelijke participatie) en waterschappen
- Burgers (burgerbetrokkenheid wijk- en dorpsgericht werken, pilots)
- Maatschappelijke partners en bedrijven (actief en gebiedsgericht meewerken, plannen voor natuurinclusieve groei)

Gelderland

Mensen dichter bij de natuur brengen
- De natuur dichter bij mensen brengen (regelmatig communiceren over natuur in de omgeving; ambassadeurs van de Gelderse natuur; samen met inwoners natuur realiseren in hun directe omgeving)
- De jeugd dichter bij de natuur brengen (meer groene schoolpleinen en sportvelden; jongeren betrekken bij natuur- en landschapsontwikkeling en beheer; meer aandacht voor natuur in het onderwijs)
- Ondersteunen van burgerinitiatieven en vrijwilligers (Gelderse Natuurprijs; jaarlijks evenement voor vrijwilligers en burgerinitiatieven; netwerk van Gelderse natuurmakers; eenvoudiger aanvragen subsidies; zorgvuldig omgaan met vrijwilligers en lokale organisaties in gebiedsprocessen; uitwerking provinciale impulstraject groene vrijwilligers PIT; gemeentelijk en waterschapsvrijwilligersbeleid; meer samenwerking tussen organisaties die vrijwilligers begeleiden)

Natuurinclusief werken is de norm
- De overheid geeft het goede voorbeeld (bestuurlijk overleg provincies, gemeenten en waterschappen; de provincie zorgt voor natuurinclusief werken; gemeenten gaan natuurinclusief werken; waterschappen gaan natuurinclusief werken; faciliteren en kennis)
- Natuurinclusieve landbouw heeft de toekomst (stimuleren van meer initiatieven; lobbyen bij de landelijke overheid)
- Natuur als vestigings- en bedrijfskwaliteit (netwerk opbouwen; programma om natuurinclusief ondernemen te stimuleren; navolgers van de Groene Allianties zoeken; gemeenten stellen herstructureringsplannen en bedrijventerreinvisies op)

Natuur en klimaat: logische partners
Natuur en klimaat (stimuleren van natuur in de stad; realisatie van ecologische verbindingszones; natuurinclusieve landbouw combineren met klimaatadaptatie; opstellen Regionale adaptatiestrategieën)

Meer variatie in planten en dieren ; biodiversiteit
- Natuurgebieden met kwaliteit (evaluatie ambitiekaart en kwaliteit natuurbeheer Gelderland; opstellen programma bodemherstel Veluwe; verdroging van de Achterhoek; systeembenadering van gebiedsprocessen)
- Waternatuur (vaststellen natuurwateren; actualisatie beleid en concrete maatregelen; beheer en inrichting overige wateren)
- Natuur op het platteland (actieplan realisatie ecologische verbindingszones; handhaving van de groenblauwe dooradering; aanpassen landschapsregeling voor groen-blauwe dooradering platteland; biodiversiteitsplan opstellen)
- Natuur in de stad (biodiversiteitsplan opstellen; natuurinclusief bouwen stimuleren)
- Soortenrijkdom (kennis en informatie delen; soortenmanagementplan opstellen; beleid uitwerken voor invasieve soorten)

Flevoland

Natuurnetwerk als fundament:
Natuurnetwerk beschermen en gericht versterken; speerpunten natte natuur, gevarieerde bosgebieden, goede verbindingen, overgangen tussen water en land en een duurzaam (natuur)beheer
- Programma Nieuwe natuur
- Basiskwaliteit op orde
- Beheerplannen Natura 2000
- Natuurlijke oevers en watergangen

Genieten van natuur:
Bekendheid en toegankelijkheid van de Flevolandse natuur neemt toe. De natuurgebieden moeten aantrekkelijk zijn, beleefbaar voor verschillende doelgroepen en bereikbaar voor iedereen
- Imago
- Bereikbaarheid
- Brede coalities

Vrijetijdseconimie floreert:
Kansen die de Flevolandse natuur voor de vrijetijdseconomie heeft benutten. Ondernemers uitdagen om nieuwe ontwikkelingen op gang te brengen waarbij natuur benut wordt en tegelijkertijd versterkt wordt.
- Brandpunten
- Ondersteuning door regelgeving
- Financiële ruimte creëren
- Nationaal Park

Grootschalig karakter
Nieuwe ontwikkeling sluiten aan bij bestaande landschapspatroon.
- Transitie agrarisch natuurbeheer
- Aansluiting bij landschapspatroon

Inzet provincie gericht op:
- Programma Nieuwe natuur
- Basiskwaliteit natuur op orde houden
- Versterken faciliterende rol richting gebiedspartners en ondernemers
- Kennisagenda
- Uitzoeken mogelijkheden om financiële ruimte te creëren
- Verbinden van natuur met andere functies; innoveren en integreren

Utrecht

Natuur in een robuust netwerk
- Nieuwe natuur ontwikkelen (ontwikkelopgave Natuurnetwerk realiseren, ontwikkelopgave Groene Contour ondersteunen, tijdelijke natuur faciliteren)
- Ruimte voor natuur veiligstellen (Natuurnetwerk ruimtelijk beschermen, natuur in agrarisch gebied ruimtelijk beschermen, landschap ruimtelijk beschermen, bosareaal in stand houden, NP Utrechtse Heuvelrug bestendigen en uitbreiden
- Natuur verbinden (grootschalige verbindingen realiseren, kleinschalige verbindingsmaatregelen realiseren)

Natuur met kwaliteit
- De natuurkwaliteit bestendigen (natuurbeheermaatregelen treffen, agrarisch natuurbeheer organiseren, gebiedenbescherming Natura 2000 handhaven, ecologisch bermbeheer uitvoeren)
- Natuurkwaliteit verbeteren (inrichtingsmaatregelen realiseren, condities voor aandachtsoorten in de natuurparels verbeteren, synergie tussen natuur en bodem-, water- en milieucondities verbeteren)
- Soorten beschermen (passief soortenbeleid organiseren, ganzenrustgebieden aanwijzen, soortenpopulaties gericht vergroten)

Beleven en betrekken
- Belevingswaarde van de Utrechtse natuur verhogen (toegankelijkheid van de natuur bestendigen en vergroten, landschappelijke kwaliteit behouden ne versterken, stedelijke natuurbeleving vergroten)
- Maatschappelijke betrokkenheid bij natuur versterken (betrokkenheid van burgers vergroten, samenwerkingsverbanden aangaan en verder verbeteren)

Naar duurzame financiering en benutting
- Optimaliseren van bestaande en nieuwe financieringsbronnen (natuurinvesteringen koppelen aan publieke investeringen, private investeringen stimuleren, verdienmogelijkheden faciliteren in ruil voor investeringen in natuur, kosten en baten van de diensten die de natuur levert koppelen)
- Duurzame benutting van de natuur bevorderen (verduurzaming van de landbouw bevorderen, duurzame recreatie stimuleren, verantwoord bosbeheer organiseren)

De balans bewaken
- Een balans zoeken tussen bescherming en ontwikkeling (heldere belangenafweging organiseren, compensatie slagvaardiger maken, stikstofemissie bij PAS gebieden onder voorwaarden toestaan)
- Evenwicht in soortenpopulaties bevorderen (soorten die onevenredige schade veroorzaken bestrijden, schadesoorten die niet bestreden kunnen worden de ruimte geven)
- De balans tussen verschillende typen natuur bewaren (omvorming van natuur zorgvuldig afwegen, invasieve exoten bestrijden, gerichte bestrijding van soorten die aandachtsoorten verdringen)

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

OVERZICHT NATUURVISIES PROVINCIES

Lerend vermogen provincies
RVO.nl Utrecht - versie 28 mei 2018

Noord-Holland

Beschermen en ontwikkelen van groen
- Planologisch beschermen
- EHS realiseren en RodS afronden
- Verbindingszones realiseren en knelpunten oplossen
- Verbeteren recreatiemogelijkheden
- Behouden en ontwikkelen

Beheren van groen
- Beheren van groen
- Beheren van recreatieve verbindingen

Betrekken bij groen
- Creëren van draagvlak voor groen
- Vrijwilligers stimuleren
- Private financiering benutten
- Deelnemen in overleggen

Zeeland

Natuurbescherming
- Gebiedsbescherming (Natuurnetwerk, Natura 2000, houtopstanden)
- Soortenbescherming wettelijk
- Handhaving

Natuurbeheer
- Beheer Natuurnetwerk Zeeland
- Beheer natuur buiten natuurnetwerk (ANLb, bermen, dijken en overig grasland in eigendom overheden)
- Beheer bedreigde soorten
- Faunabeheer
- Monitoring van natuurbeleid

Natuurontwikkeling en natuurherstel
- Natuurontwikkeling (voltooiing Natuurnetwerk)
- Natura 2000 herstelmaatregelen incl PAS maatregelen
- Herstelmaatregelen in de Deltawateren
- Nazorg Natuurnetwerk Zeeland buiten Natura 20000
- Natuurpakket Westerschelde

Natuurverbreding
- Slimme natuurcombinaties
- Maatschappelijke initiatieven op gebied van natuurbeheer en –ontwikkeling
- Ondersteuning vrijwilligers in natuur en landschap
- Multifunctionele bufferzones

Natuurbeleving
- Extra (recreatieve) voorzieningen in natuurgebieden
- Activiteiten in de natuur en natuureducatie

Landschap
- Bescherming van landschappen, landschapselementen van provinciaal belang
- Bescherming van rust, stilte, weidsheid, open horizon en duisternis
- Stimuleringsgebieden voorlandschapsontwikkeling
- Actief beheer van landschapselementen

Zuid-Holland

Blauwgroen in en om de stad
- Natuurinclusief bouwen
- Groene structuren in stad middel tegen hittestress en bieden ruimte aan icoonsoorten
- Alle kinderen kunnen avontuur in natuur beleven dichtbij huis en school
- Invoeren van een Groennorm. Alleen projecten die aan deze norm voldoen maken aanspraak uit Groenfonds
- Bedrijventerreinen vergroenen
- Water in grachten is zwemwaterkwaliteit; schoolpleinen en daken zijn blauwgroen; stadslandbouw heeft meer ruimte
- Elke stadskern minstens twee groenblauwe verbindingen met het buitengebied

Gezondheid en welzijn
- Levensverwachting in verschillende wijken neemt jaarlijks toe
- Groeninitiatieven zijn bekend en gebundeld bereikbaar
- Hoogst haalbare niveau van lichamelijke gezondheid is bereikt; stress-gerelateerde ziektes zijn teruggedrongen; sociale cohesie versterkt door hoge betrokkenheid van burgers
- Beleving van landschap is toegenomen; fietsen door het landschap is aantrekkelijker
- Schoon drinkwater en biodiversiteit gaan hand in hand

Beleven en genieten van de woonomgeving
- Druk op kernen van natuurgebieden is gereguleerd door ontwikkeling van magneetplekken, waar ondernemers extra waarde creëren
- Beheer recreatiegebied is geoptimaliseerd om icoonsoorten te laten verschijnen. Realiseren van een kwaliteitssprong van 8min naar 8plus
- Beleefbaar erfgoed (bunkers, historische gebouwen) is een thuis voor bijzondere dieren
- Betere samenwerking bij stimuleren van recreatie en toerisme
- Uitbreiding, optimalisatie en vergroening van de routenetwerken (wandel, fiets, paard en water)
- Bevordering duurzame waterrecreatie en meerdaags verblijf op water

Landschap en landbouw
- Agrarisch landschap is nóg rijker aan biodiversiteit. Minder kunstmest en bestrijdingsmiddelen
- ZH is de mooiste groenblauwe provincie van Europa; cultuurhistorische waarden zijn zichtbaar in het landschap
- Betere benutting van potentie van dijken voor ecologie en recreatie
- Verduurzaming van landbouwketen en voedselketen met een duurzame innovatie aanpak voor gezond, duurzaam en betaalbaar eten voor iedereen
- De natuur-inclusieve agrarische sector produceert circulair
- Bodemdaling in het Groene Hart is vertraagd
- Depositie van de landbouw (en industrie en verkeer) langdurig en stevig terugdringen
- Voldoende beschikbaarheid zoetwater

Beheren, ontwikkelen en beschermen
- Alle icoonsoorten in gunstige staat van instandhouding
- Gebruik van alle braakliggende terreinen voor Tijdelijke natuur
- Afronding NNN in ZH per 2027
- Minimaal 65% van de doelstellingen VHR zijn behaald
- Natuur is robuust zowel in omvang als kwaliteit
- Beschermen, benutten, beleven én beheren zijn in balans, waarbij ingrijpen onvermijdelijk en noodzakelijk is
- Optimum voor waterkwaliteit voor verschillende functies in de leefomgeving en economie
- Alle gebieden zijn integraal beheerd, waarbij ecosysteem centraal staat
- Bij faunabeheer is er aandacht voor (welzijns)effecten op langere termijn. Proactief ingrijpen in populatie heeft soms voorkeur boven het geleidelijk aflopen van de escalatieladder

Governance
- ZH wil met alle bedrijfssectoren en lokale overheden afspraken maken over bijdragen van een nieuwe groene economie
- Realisering van vijf projecten in de trant van Groene Cirkels

Noord-Brabant

Robuust natuurnetwerk
- EHS en EVZ in volledige omvang realiseren. Faunavoorzieningen tussen grote natuurgebieden
- Robuust netwerk dat zo veel mogelijk op natuurlijke wijze functioneert en klimaatbestendig is. Water en bodemsysteem is op orde. Samenstelling flora en fauna is resultaat van natuurlijke processen, passend binnen doelstellingen biodiversiteit
- Ambitiekaart geeft ambitie ten aanzien van natuurbeheertypen
- Ondernemers en andere organisaties hebben meer ruimte om activiteiten binnen de EHS te ontplooien mits ecologische waarden en kenmerken behouden en groene investeringen worden gedaan. Een natuurnetwerk met stevig fundament kan gebruikt worden door recreatie en overig medegebruik

Biodiversiteit brabantbreed
- De afname biodiversiteit wordt zo snel mogelijk gestopt. Alle bedreigde dieren en planten (RL) hebben weer een geschikte leefomgeving in Brabant
- Ecosystemen in Brabant zijn zo compleet mogelijk
- Gemeenten, bedrijfsleven, agrarische natuurverenigingen en burgers voelen zich verbonden met biodiversiteit, ze dragen dit uit en investeren erin
- De basis is op orde: randvoorwaarden voor het bodem- en watersysteem in de leefgebieden is geborgd vanuit het milieu- en waterbeleid. Aanpak verdroging, terugdringen stikstofbelasting en verbetering waterkwaliteit.

Karakteristiek landschap
- Het landschap is aantrekkelijk om te wonen, werken en recreëren en biedt ruimte voor verscheidenheid aan planten en diersoorten. Vervlakking van het landschap is gestopt. Identiteit en verscheidenheid Brabantse landschap worden gewaardeerd door de Brabanders en bezoekers van N-Br ; het zijn belangrijke factoren voor nieuwvestiging van bedrijven
- De ruimte in Brabant wordt inventiever gebruikt en functies worden gecombineerd. Economische ontwikkelingen zijn in balans met de landschappelijke kwaliteit en hiermee verbonden biodiversiteit
- Het percentage Brabantse huishoudens dat (zeer) ontevreden is over het groen in de buurt neemt af tot 10% en het rapportcijfer voor landschap neemt toe tot een 7.5

Verankerd in de samenleving
- Natuur staat midden in samenleving en is stevig verankerd in de harten van mensen en in beslissingen van burgers, vrijwilligers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden
- Brabantse natuur sluit aan op wensen Brabantse burger en toerist. Voor iedereen bereikbaar en toegankelijk en heeft goede belevings- en gebruikswaarde. Rust in natuurgebieden is ook geborgd
- In Brabant komen aansprekende zoogdieren voor die een grote aantrekkingskracht uitoefenen op recreanten
- Een veelvoud van partijen werkt vanuit verschillende invalshoek samen aan een goed leef- en vestigingsklimaat. Gezamenlijke belangen leiden tot innovatieve partnerschappen en oplossingen. Maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven zijn zich meer bewust van de baten die natuur voor hun corebusiness kan opleveren, waardoor zij actief in natuur gaan investeren. Dit doen zij door aanleg van voorzieningen op het eigen bedrijf (landbouw), op de vestigingslocatie (bedrijventerrein /campus) of in de omgeving dan wel doordat zij de kosten voor beheer van nabij gelegen natuurgebied voor hun rekening nemen. Of doneren in een fonds.
- Gemeenten werken samen met burgers om het openbaar groen aantrekkelijker te maken voor omwonende en biodiversiteit. Terreinen waarop korte termijn geen gebruiksfunctie is te verwachten, richt de gemeente in met 'tijdelijk' groen
- Het natuur- en landschapsbeleid heeft niet alleen veel draagvlak, maar is ook duurzaam haalbaar en betaalbaar

Limburg

Biologische diversiteit
- Maatwerk inzet beschikbare instrumenten en middelen: realisatie hectares, soortmaatregelen, leefgebiedenbenadering, (agrarisch) natuurbeheer, vergunningen en ontheffingen

Vermaatschappelijking
- Betrokkenheid, draagvlak, aansluiten bij wensen: maatschappij bij natuur betrekken, bijdragen van de maatschappij aan natuuropgave
- Kwaliteit verhogend onderdeel leefomgeving en vestigingsklimaat
- Beleidsvernieuwing: flexibiliteit in relatie tot natuurdoelen en provinciale rolopvatting, natuurinclusieve economie, betrekken van de omgeving in gebiedsgerichte processen

Goudgroene natuur en Natura 2000
- Kwaliteitsverbetering
- Maximale natuurwaarden met name bedreigde soorten Nederland die alleen in Limburg voorkomen

Platteland in ontwikkeling
Gebiedsgericht en geïntegreerd werken
- Natuurinclusieve landbouw
- Natuur en economie
- Facilitering van groene initiatieven
- Nieuwe uitvoeringsarrangementen
- Groen in en om de stad
- Natuur op uitnodiging
- Procesnatuur
- Tijdelijke natuur

Bronnen:
- Groningen: Groningen, groen van Wad tot Westerwolde. Beleidsnota Natuur 2013-2021
- Friesland: Bouwsteen natuur voor de provinciale Omgevingsvisie
- Drenthe: Gastvrije natuur. Natuurvisie 2040
- Overijssel: Uitvoeringsagenda 'natuur voor elkaar'
- Gelderland: Veelzijdige natuur voor iedereen. Ambitiedocument Natuur
- Utrecht: Natuurvisie provincie Utrecht. Een plus op Natuurbeleid 2.0
- Flevoland: Flevoland verrassend groen. Toekomstvisie voor het natuur- en landschapsbeleid van de provincie Flevoland
- Noord Holland: Agenda groen. Licht op Groen!
- Zuid Holland: De blauwgroene metropool, visie in ontwikkeling (werkversie april 2018)
- Zeeland: Natuurvisie Zeeland 2017-2022, beleidsnota
- Noord Brabant: Brabant: uitnodigend groen. Integrale provinciale natuur- en landschapsvisie 2012-2022
- Limburg: Natuurvisie Limburg 2016. Samen bereiken we natuurlijk meer!